9.5.2022

Eduskunta
Työ- ja tasa-arvovaliokunta

Vain sähköpostitse

Viite: HE 60/2022

Lausunto – hallituksen esitys mm. merityösopimuslain muuttamisesta osana työehtodirektiivin toimeenpanoa

Viittaamme lausuntopyyntöönne 29.4.2022 ja lausumme otsikossa mainitun hallituksen esityksen osalta seuraavaa:

Allekirjoittaneet merenkulkijaliitot ovat tarkastelleet hallituksen esitystä merenkulkijoiden näkökulmasta ja kannattavat esitystä seuraavin täydentävien huomautuksin:

Merityösopimuslain 2 luku 5 §:

Merenkulussa, erityisesti matkustaja-alusliikenteessä, on käytössä runsaasti määräaikaisia sopimuksia, jotka voivat olla kestoltaan hyvin lyhyitä, esimerkiksi viikonlopun mittaisia. Pidemmät määräaikaiset työsopimukset ovat harvinaisempia merenkulussa. Kotimaanliikenteessä määräaikaisien työsuhteiden kestot pääsääntöisesti vaihtelevat lyhyistä, mutta kuitenkin alle kuuden kuukauden mittaisiin. Nyt 5 §:n toisen momentin loppuun esitetty muotoilu, jonka mukaan työnantajalla ei ole velvollisuutta antaa kirjallista vastausta, jos työntekijä on työskennellyt työnantajan palveluksessa alle kuuden kuukauden ajan, on jäämässä edellä mainituissa lyhyissä työsopimussuhteissa työskentelevien osalta perusteltuun kirjalliseen vastaukseen liittyvä oikeus kuolleeksi kirjaimeksi. Esityksen perusteluissa on kuitenkin mainittu, että peräkkäisten, toisiaan välittömästi tai vain lyhyin keskeytyksin seuraavien määräaikaisten työsopimusten osalta työsuhteen kesto määriteltäisiin yhteenlaskun avulla. Onkin lainsäädännön yhtenäisyyden näkökulmasta erittäin tärkeää, että määräaikaisissa työsopimussuhteissa työskentelevien osalta toimitaan mainitulla tavalla johdonmukaisesti. Esitämme siis, että pykälän viimeiseen virkkeeseen lisätään esimerkiksi viittaus merityösopimuslain 1 luvun 6 §:ään tai muutoin kirjataan perusteluissa selvitetty yhteenlaskuperiaate peräkkäisten työsopimussuhteiden osalta, jotta sääntely on kattavasti lain tasossa eikä vain luettavissa perusteluista.

Merityösopimuslain 2 luku 24 §:

Kannatamme esitetyn uuden, merenkulkijan asemaa parantavan pykälän lisäämistä merityösopimuslakiin. Merenkulkijat ovat yksi sellainen työntekijäryhmä, joiden työhön ja sen edellyttämiin pätevyysvaatimuksiin liittyy säännöllinen ja jatkuva kouluttautuminen pätevyyksien ja ammattitaidon ylläpitämiseksi.

9.5.2022

Esitetty pykälä on sisällöllisesti hyvin johdonmukainen. Koulutuksen, joka perustuu lakiin tai työehtosopimukseen ja joka on välttämätöntä sen työn kannalta, johon merenkulkija on palkattu, tulee kuulua ja rinnastua työtehtävien suorittamiseen ja näin ollen olla työntekijälle maksutonta sekä luettava työajaksi ja vuorottelujärjestelmän mukaiseksi työpäiväksi.

Käytännössä kurssitarjonnan rajallisuudesta ja merityön luonteesta johtuen ehdotetun sääntelyn tarkoittamia kursseja ei aina voida järjestää ja sijoittaa työntekijälle suunnitellun työjakson ajalle. Direktiivin ja lakimuutosesityksen lähtökohta, että tähän on kuitenkin pyrittävä, on kannatettava.

Merityösopimuslain 13 luku 6 §:

Esitimme työ- ja elinkeinoministeriön hallituksen esitysluonnosta koskevassa lausunnossamme, että johdonmukaisuuden säilyttämiseksi merityösopimuslain 13 luvun 6 §:n täydennetään lisäämällä luottamusmiehen tietojensaantioikeuden piiriin myös uuden esitetyn 1 luvun 3a §:n mukaiset tiedot kokonaisuudessaan. Nyt hallituksen esityksessä tietojensaantioikeus rajoitetaan vain 3 a §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtiin.

Ottaen huomioon 13 luvun 6 §:n historia eli se, että merimieskatselmusjärjestelmästä luovuttaessa työsopimusten ja työehtojen tarkastamistehtävä siirrettiin/annettiin tällä pykälällä luottamusmiehen tehtäväksi, tulee luottamusmiehellä olla oikeus saada tieto, erillisestä pyynnöstä, kaikista 3 a §:ssä mainituista tiedoista.

Merityösopimuslain 13 luku 15 §:

Pykälän täydentäminen on erittäin tärkeä lisäys erityisesti merellä, jossa aluksen liikennöintialueista johtuen merenkulkijan mahdollisuus saada ja hankkia tietoa ja esimerkiksi päästä internetiin tai saada puhelinyhteys voi olla aika ajoin olematon.

Suomen Merimies-Unioni SMU ry:n ja Suomen Konepäällystöliitto ry:n puolesta

Sannaleena Kallio
liittosihteeri, lakimies
sannaleena.kallio@smu.fi
puh. 040 1585 057

Joachim Alatalo
asiantuntija
joachim.alatalo@konepaallystoliitto.fi
puh. 050 345 1052